

PENSUMLISTE

Høst 2023

INSTITUTT FOR PSYKOLOGI

PSYKOLOGUTDANNING
profesjonsstudium
6-årig løp

NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

PSYK4111 Psykologiske forskningsmetoder

obligatorisk

Darren Langdridge (2006/2007): *Psykologisk forskningsmetode*; en innføring i kvalitative og kvantitative tilnærminger av Darren Langdridge

<https://www.akademika.no/medisin-helse-og-psykologi/psykologi/psykologisk-forskningsmetode/9788251920483>

Følgende kapitler er pensum:

Kap 1. Forskning innenfor samfunnsvitenskapelige fag

Kap 2. Variabler: definisjoner og målinger.

Kap 3 Reliabilitet, validitet, og å foreta utvalg

Kap 4. Datainnsamling 1

Kap 5. Datainnsamling 2

Kap 6. Grunnleggende statistikk

Kap 9. Bivariate analyser 1. T-test

Kap 10. Bivariate analyser 2. Kji-kvadrat, korrelasjon,

Kap 11. Variansanalyse

Kap 13. Grunnleggende om kvalitativ analyse

Kap 14. Transkribering og koding

Kap 15. Fenomenologi

Kap 16. Grounded theory

Kap 17. Etnografi og livsløpsforskning

Kap 18. Diskursanalyse

Kap 20. Etikk (20.1 til 20.6)

Kap 21. Hvordan presentere forskningsfunn

Utvalgte artikler/nettsider:

Helseforskningsloven

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-20-44>

Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi. (39 sider)

https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/60125_fek_retningslinjer_nesh_digital.pdf

Anbefalt pensum:

Reid, K., Flowers, P, Larkin, M (2005). Exploring lived

Experience. *The Psychologist*, 18, 20-23 [https://thepsychologist.s3.eu-west-](https://thepsychologist.s3.eu-west-2.amazonaws.com/articles/pdfs/0105reid.pdf?X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-SHA256&X-Amz-Credential=AKIA3JJOMCSRX35UA6UU%2F20200921%2Ffeu-west-2%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20200921T125749Z&X-Amz-SignedHeaders=Host&X-Amz-Expires=10&X-Amz-Signature=1ec7f8f615477b07bd9809abddb8aefc20fc4adf4fbdcfefb80271f2166f81be)

[2.amazonaws.com/articles/pdfs/0105reid.pdf?X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-SHA256&X-Amz-Credential=AKIA3JJOMCSRX35UA6UU%2F20200921%2Ffeu-west-2%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20200921T125749Z&X-Amz-SignedHeaders=Host&X-Amz-Expires=10&X-Amz-Signature=1ec7f8f615477b07bd9809abddb8aefc20fc4adf4fbdcfefb80271f2166f81be](https://thepsychologist.s3.eu-west-2.amazonaws.com/articles/pdfs/0105reid.pdf?X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-SHA256&X-Amz-Credential=AKIA3JJOMCSRX35UA6UU%2F20200921%2Ffeu-west-2%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20200921T125749Z&X-Amz-SignedHeaders=Host&X-Amz-Expires=10&X-Amz-Signature=1ec7f8f615477b07bd9809abddb8aefc20fc4adf4fbdcfefb80271f2166f81be)

PSYK4121 Psykiske lidelser

- Wolfgang Gaebel, Johannes Stricker, Ariane Kerst (2020): Changes from ICD-10 to ICD-11 and future directions in psychiatric classification, *Dialogues Clin Neurosci* 2020 Mar;22(1):7-15
- Trond F. Aarre (2022): Hvis psykisk helsevern ikke fantes. Fagbokforlaget, 1 utg. 185 sider

PSYK4125 Innføring i utviklingspsykologi

- Stephen von Tetzchner (2019): *Barne- og ungdomspsykologi. Typisk og atypisk utvikling*, Gyldendal, 440 sider
- Martin J. Packer (2021): *Child Development: Understanding A Cultural Perspective*, SAGE Publications Ltd, 89 sider
- Kapittel 4.3 Cultural pathways through infancy s. 127-152 (25 s.)
- Kapittel 5.2 Precursor Emotions (inkl. Biology and culture in Emotion) & 5.3. The Transition at 1 year s. 163 – 192 (29 s.)
- Kapittel 6.2 Cultural Pathways through Toddlerhood 199-234 (35 s.)

- Fabricius, W. V., Gonzales, C. R., Pesch, A., et al. (2021). *Perceptual access reasoning (PAR) in developing a representational theory of mind*. Monographs of the Society for Research in Child Development, 86(3). 158 sider

PSYK4127 Innføring i sosialpsykologi

- Tom Gilovich, Dacher Keltner, Serena Chen, Richard E Nisbett (2023): Social psychology (6th edition) <https://wnorton.com/books/9781324045557> - fysisk utgave kommer ut 1. juli 2023 ISBN: 978-1-324-04555-7

PSYK4128 Innføring i personlighetspsykologi

- L. E. O. Kennair & R. Hagen (2015). Personlighetspsykologi. Bergen: Fagbokforlaget

PSYK4419 Kognitiv nevrovitenskap

- Huettel, Dale Purves; Kevin S. LaBar; Michael L. Platt; Marty Woldorff; Roberto Cabeza; Scott A.: Principles of Cognitive Neuroscience (2017), 2. utgave, Sinauer Associates (digital bok)

PSYPRO4502 Arbeids-og organisasjonspsykologi

- Utvalgte artikler for å belyse egne problemstillinger i gruppeoppgavene 150-400 sider

Anbefalt pensum:

- Saksvik-Lehouillier, I. & Vaag, J. (2020) Praktisk organisasjonspsykologi. Oslo. Gyldendal Akademisk

Pensum PSYK4301

Dalen, N., Dalen, K. Profesjonsetikk for psykologar (2020). Samlaget.

Ryum, T. Terapeutkompetanse. I Kennair, L.E. & Hagen, R. (red). Psykoterapi: tilnærminger og metoder. (2014). Gyldendal.

Anbefalt litteratur:

Drugli, M.B., Onsøien, R. Vanskelige foreldresamtaler – gode dialoger (2010). Cappelen Akademisk Forlag.

Grande, H.B. mfl: Psykisk helsevern fra oss som kjenner det. Unge deler erfaringer og gir råd. (2019) Universitetsforlaget

Jacobsen, K., Svendsen, B. Emosjonsregulering og oppmerksomhet – grunnfenomener i terapi med barn og unge. (2010) Fagbokforlaget

Kennair, L.E. & Hagen, R. (red). Psykoterapi: tilnæringer og metoder. (2014). Gyldendal.

Lauveng, A. I morgen var jeg alltid en løve. (2014) Cappelen Damm.

Tjersland, O.A., Egen, G., Jansen, U. Allianser – verdier, metoder og teori i behandlings- og miljøorientert arbeid med barn, unge og deres familier. (2022) Gyldendal Akademisk.

Madsen, O.J. Den terapeutiske kultur (2017). Universitetsforlaget.

Flor, J.A., Kennair, L.E.O. Skadelige samtaler. Myten om bivirkningsfri terapi (2019). Tiden forlag.

Yalom, I.D. Kjærlighetens bøddel – og andre fortellinger fra psykoterapien (1989). Pax forlag.

PSYK4303 PSYKOLOGROLLEN 3

Dalen, N., & Dalen, K. (2019). *Profesjonsetikk for psykologar*. Oslo: Det Norske Samlaget.

Imenes, A.-K. (2018). *Allmennpsykologi – psykisk helsehjelp i kommunen*. Oslo: Gyldendal forlag AS.

Stang, E. G., & Sveaas, N. (2016). *Hva skal vi med menneskerettigheter? Behandlingen av menneskerettigheter i helse- og sosialfaglig arbeid*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

Sundby, J. (2018). [Skikket til å bli psykolog](#). *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 56(8), 680-685.

Anbefalt litteratur:

Drugli, M. B., & Onsøien, R. (2010). *Vanskelige foreldresamtaler – gode dialoger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Flor, J. A., & Kennair, L. E. O. (2019). *Skadelige samtaler. Myten om bivirkningsfri terapi*. Oslo: Tiden forlag.

Grande, H. B. (red., 2019). *Psykisk helsevern fra oss som kjenner det. Unge deler erfaringer og gir råd*. Oslo: Universitetsforlaget

Jacobsen, K., & Svendsen, B. (2010). *Emosjonsregulering og oppmerksomhet – grunnfenomener i terapi med barn og unge*. Fagbokforlaget

Kennair, L.E. & Hagen, R. (red., 2014). *Psykoterapi: tilnæringer og metoder*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Lauveng, A. (2005). *I morgen var jeg alltid en løve*. Oslo: Cappelen Damm.

Madsen, O. J. (2017). *Den terapeutiske kultur*. Oslo: Universitetsforlaget.

Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA) (2016). [Psykolog i kommunen – en medspiller](#). Oslo: NAPHA.

Tjersland, O. A., Egen, G., Jansen, U. (2013). *Allianser – verdier, teorier og metoder i miljøorientert terapi med barn og unge*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Yalom, I. D. (1997). *Kjærlighetens bøddel og andre fortellinger fra psykoterapien*. Oslo: Pax forlag.

PSYK4317 Kvalitativ metode 2

Field, A. (2017) *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. SAGE.

Valgfri støttelitteratur:

Mehmetoglu, M., & Mittner, M. (2020). *Innføring i R for statistiske dataanalyser*. Universitetsforlaget.

Mehmetoglu, M., & Mittner, M. (2021). *Applied Statistics Using R: A Guide for the Social Sciences*. SAGE.

Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39, 175-191.

Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41, 1149-1160.

PSYK4318 Kvalitativ metode 2

Introduction

Creswell, J. W., & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory into Practice*, 39, 124-130. *

Meyrick, J. (2006). What is good qualitative research? A first step towards a comprehensive approach to judging rigour/quality. *Journal of Health Psychology*, 11, 799-808. *

Grounded Theory

Glaser, B.G. & A.L. Strauss, (1967). *The Discovery of Grounded Theory*. New York: Aldine de Gruyter.

Charmaz, K. (2006). *Constructing Grounded Theory. A Practical Guide through Qualitative Analysis*. London: SAGE.

Kenny, M., & Fourie, R. (2015). Contrasting Classic, Straussian, and Constructivist Grounded Theory: Methodological and philosophical conflicts. *The Qualitative Report*, 20, 1270 – 1289. *

Thematic Analysis

Braun, V., & Clarke, V. (2022). Conceptual and design thinking for thematic analysis. *Qualitative Psychology*, 9(1), 3–26. *

Braun V. & Clarke V. (2021). *Thematic analysis. A practical guide*. SAGE Publications.

Braun V. & Clarke, V. (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101. *

Ryan, G. W., & Bernard, H. R. (2003). Techniques to identify themes. *Field Methods*, 15(1),

85–109. *

Interview Research

Knott, E., Rao, A. H., Summers, K. & Chana, T. (2022). Interviews in the social sciences. *Nature Reviews Methods Primers* 2. <https://doi.org/10.1038/s43586-022-00150-6> *

Kvale, S. & S. Brinkmann (2009). Interviews. *Learning the Craft of Qualitative Research Interviewing*. Second Edition. Thousand Oaks/London: Sage. (pp. 1-20)

Yeo, A., Legard, R., Keegan, J., Ward, K., McNaughton Nicholls, C., & Lewis, J. (2014). In-depth interviews. In J. Ritchie, J. Lewis, C. Mcnaughton Nicholls, & R. Ormston (Eds.), *Qualitative research practice. A guide for social science students and researchers*. Washington, DC: SAGE, pp. 177-209

Focus Groups

Kitzinger J. (1995). Qualitative research. Introducing focus groups. *BMJ (Clinical research ed.)*, 311(7000), 299–302.

Morgan, D. L. (1996). Focus Groups. *Annual Review of Sociology*, 22, 129-152. *

Onwuegbuzie, A. J., Dickinson, W. B., Leech, N. L., & Zoran, A. G. (2009). A qualitative framework for collecting and analyzing data in focus group research. *International Journal of Qualitative Methods*, 8 (3), 1–21 *

Interpretative Phenomenological Analysis

Smith, J. A. (1996). Beyond the divide between cognition and discourse: Using interpretative phenomenological analysis in health psychology. *Psychology & Health*, 11, 261-271. *

Smith, J. A., & Osborn, M. (2007). Pain as an assault on the self: An Interpretative phenomenological analysis of the psychological impact of chronic benign low back pain. *Psychology & Health*, 22, 517-534. *

Mole, L., Kent, B., Hickson, M. et al. (2019). 'It's what you do that makes a difference'. An interpretative phenomenological analysis of health care professionals and home care workers

experiences of nutritional care for people living with dementia at home. *BMC Geriatr* 19, 250. <https://doi.org/10.1186/s12877-019-1270-4>

Peat, G., Rodriguez, A., & Smith, J. (2019) Interpretive phenomenological analysis applied to healthcare research. *Evidence-Based Nursing*, 22, 7-9. <https://ebn.bmj.com/content/22/1/7#article-bottom>

Argumentation

Toulmin, S. (2003). *The Uses of Argument* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press. (Chapter 3) *

Narrative Analysis

Bruner, J. S. (1991). The narrative construction of reality. *Critical Inquiry*, 18, 1– 21. *

Bamberg, M., & Georgakopoulou, A. (2008). Small stories as a new perspective in narrative and identity analysis. *Text & Talk*, 28(3), 377-396.

Labov, W. (1997). Some further steps in narrative analysis. *Journal of Narrative & Life*

History, 7(1-4), 395–415. *

Patterson, W. (2013). Narratives of events: Labovian narrative analysis and its limitations. In M. Andrews, C. Squire, & M. Tamboukou, *Doing narrative research* (pp. 27-46). London: SAGE

Discursive Psychology

Wiggins, S., & Potter, J. (2008). Discursive psychology. In C. Willig & W. Stainton-Rogers (eds.) *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology*. London: SAGE *

Antaki, C., Billig, M.G., Edwards, D. and Potter, J.A., (2003) Discourse analysis means doing analysis: A critique of six analytic shortcomings. *Discourse Analysis Online* 1.

https://repository.lboro.ac.uk/articles/journal_contribution/Discourse_analysis_means_doing_analysis_a_critique_of_six_analytic_shortcomings/9473747 *

Ethnography

Howitt (2010). Ethnography and participant observation. Introduction to qualitative Methods in psychology. (Chapter 5). *

Rashid, M., Hodgson, C. S., & Luig, T. (2019). Ten tips for conducting focused ethnography in medical education research. *Medical Education Online*, 24 (1).

<https://doi.org/10.1080/10872981.2019.1624133>

* Mandatory reading

PSYPRO4501 Helsepsykologi

Innføring i helsepsykologi

Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: a challenge for biomedicine. *Science*, 196(4286), 129-136.

Miller, C. W., Ross, D. A., & Novick, A. M. (2020). “Not Dead Yet!”—Confronting the Legacy of Dualism in Modern Psychiatry. *Biological Psychiatry*, 87(7), e15-e17.

Stress

Cohen, S., Murphy, M. L., & Prather, A. A. (2019). Ten surprising facts about stressful life events and disease risk. *Annual Review of Psychology*.

Felitti, V. J., Anda, R. F., Nordenberg, D., Williamson, D. F., Spitz, A. M., Edwards, V., . . . Marks, J. S. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults - The adverse childhood experiences (ACE) study. *American Journal of Preventive Medicine*, 14(4), 245-258. doi:10.1016/s0749-3797(98)00017-8

Mat, fysisk aktivitet

Sarris, J., Logan, A. C., Akbaraly, T. N., Amminger, G. P., Balanzá-Martínez, V., Freeman, M. P., . . . Mizoue, T. (2015). Nutritional medicine as mainstream in psychiatry. *The Lancet Psychiatry*, 2(3), 271-274.

Schuch, F., Vancampfort, D., Firth, J., Rosenbaum, S., Ward, P., Reichert, T., . . . Stubbs, B. (2017). Physical activity and sedentary behavior in people with major depressive disorder: a systematic review and meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*, 210, 139-150.

Van Strien, T. (2018). Causes of emotional eating and matched treatment of obesity. *Current diabetes reports*, 18(6), 35.

Smerte

McCracken, L. M. (1998). Learning to live with the pain: acceptance of pain predicts adjustment in persons with chronic pain. *Pain*, 74(1), 21-27.

Trydal, H. (2017). Intensiv dynamisk korttidsterapi (ISTDP). In E. A. Fors & T. Stiles (Eds.), *Smertepsykologi* (pp. 172-187): Universitetsforlaget.

Turk, D. C., & Monarch, E. S. (2002). Biopsychosocial perspective on chronic pain.

Hørsel

Dammeyer (2018). Mental Health and Psychosocial Well-Being in Deaf and Hard-of-Hearing Students. In Knoors, H. & Marschark, M. (ed) *Evidence-based practices in deaf education*. New York, Oxford university press: 437-454

Angst og hjertelidelser

- Davidson, K. W., Alcántara, C., and Miller, G. E. (2018). Selected psychological comorbidities in coronary heart disease: Challenges and grand opportunities. *American Psychologist*, 73(8), 1019–1030. <https://doi.org/10.1037/amp0000239>

- Karlsen, H. R., Matejschek, F., Saksvik-Lehouillier, I., and Langvik, E. (2021). Anxiety as a risk factor for cardiovascular disease independent of depression: A narrative review of current status and conflicting findings. *Health Psychology Open*, 8(1), 1–7. <https://doi.org/10.1177/2055102920987462>

Ulikheter i helse

Reiss, F. (2013). Socioeconomic inequalities and mental health problems in children and adolescents: a systematic review. *Social science & medicine*, 90, 24-31.

Goldblatt, P., Castedo, A., Allen, J., Lionello, L., Bell, R., Marmot, M., von Heimburg, D., & Ness, O. (2023). Rapid review of inequalities in health and wellbeing in Norway since 2014. Rapid review of inequalities in health and wellbeing in Norway since 2014 - IHE (instituteofhealthequity.org)

Adjustment to chronic illness. *Cancer*

DuGoff(2014). doi: 10.1097/MLR.0000000000000166

Wierenga et al (2017). doi: 10.1891/1541-6577.31.3.247

Katon, et al. (2011). Doi: 10.31887/DCNS.2011.13.1/wkaton

Islami (2018). doi: 10.3322/caac.21440

Dekker et al. (2019). doi: 10.1037/hea0000750

PSYPRO4502 ARBEIDS OG ORGANISASJONSPSYKOLOGI

Utvalgte artikler for å belyse egne problemstillinger i gruppeoppgavene 150-400 sider

Anbefalt pensum:

Saksvik-Lehouillier, I. & Vaag, J. (2020) Praktisk organisasjonspsykologi. Oslo. Gyldendal Akademisk.

Pensumliste PSYPRO4505 Rettspsykologi og sakkyndighet

Langbach, Tor (2021). *Om rettsmedisin og sakkyndighet*, Cappelen Damnm AS, kapittel 1-7, 11-24 samt vedlegg.

Kompendium PSYPRO4505 Rettspsykologi og sakkyndighet

[Nasjonal veileder for behandling av foreldreteviser](#). Domstoladministrasjonen, 2019, s. 3-70.

[Veiledende retningslinjer for sakkyndig arbeid i barnevernssaker for barneverntjenesten, fylkesnemnda og domstolen](#). Barne- og likestillingsdepartementet, s. 4-43.

[Kvalitetssikring av sakkyndige rapporter i barnevernssaker](#). NOU 2006:9, kap 1-4.

Svein Magnussen: Vitnepsykologi 2.0, kap 1: *Hva er vitnepsykologi*, s. 10-41. Abstrakt forlag, 2017.

Melinder, Annika Maria D (2015). Vitnebevisets psykologiske fallgruver, I: Ragna Aarli; Mary-Ann Hedlund & Sverre Erik Jebens (red.), *Bevis i straffesaker: Utvalgte emner*. Gyldendal Akademisk, s 481 - 507

Albrechtsen van der Hagen, Malin; Stridbeck, Ulf & Melinder, Annika Maria D (2018). Førsamtaler på godt og vondt: Effekter på senere tilrettelagte avhør i lys av vitnepsykologisk forskning. [Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål](#), 16(4), s 337-351.

Melinder, Annika Maria D & Magnussen, Svein (2014). Psychologists and psychiatrists serving as expert witnesses in court: what do they know about eyewitness memory? [Psychology, Crime and Law](#), 21(1), s 53- 61.

Melinder, Annika., Koch, Katrin & Bernt, Camilla. Som du spør, får du svar: En gjennomgang av mandater til sakkyndige i barnevernssaker. [Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål](#), 19, 1, 52-76.

Melinder, Annika Maria D (2022). *Sakkyndighetsarbeid: Innføring for psykologer og psykiatere*, kapittel 4 (s. 87 – 109) og kapittel 7 (s. 155 – 163). Universitetsforlaget.

[Den rettsmedisinske kommisjon: Nyhetsbrev nr 27](#), 2020, s. 1-10.

[Rundskriv fra Riksadvokaten, 2020](#), s. 1- 45.

(Ingen forfatter): *Begreper rettspsykologer møter* (3 sider)

(Ingen forfatter): Introduksjon til system og prosess (2 sider) + 2 Eksempelerklæringer (35 sider)

PSYPRO4601 - Klinisk psykologi - barn og ungdom [H 2023]

Obligatorisk generell litteratur (667 sider)

Mash. (2019). *Abnormal child psychology* (Wolfe & E. J. Mash, Red.; Seventh edition). Cengage. kap. 5, 6, 10-14 (266 sider) Andre kapitler kan være del av obligatorisk/anbefalt pensum i en eller flere av underkategoriene. NB – denne boken skal snart komme ut i 8. utgave: [Child Psychopathology. 9780357796580. Innbundet - 2023 | Akademika.no](https://www.akademika.no/Child-Psychopathology-9780357796580-Innbundet-2023) Sidetall blir justert – se digitale pensumlisten i Leganto for oppdatert informasjon.

Martinsen, & Hagen, R. (2021). *Håndbok i kognitiv atferdsterapi i behandling av barn og unge* (Martinsen & R. Hagen, Red.; 2. utgave). Gyldendal. kap. 1, 9-14 (173 sider) Andre kapitler kan være del av obligatorisk/anbefalt pensum i en eller flere av underkategoriene

Hanne Haavind (1945-) (redaktør/forfatter av forord/forfatter). (2016). *Barn og unge i psykoterapi Bind 1: Bd. Bind 1* (Haavind & H. Øvreeide, Red.; 2. utg.). Gyldendal Akademisk. Kapittel 2 - 5 - (102 sider) Andre kapitler kan være del av obligatorisk/anbefalt pensum i en eller flere av underkategoriene

Haldor Øvreeide (1944-) (redaktør/forfatter av forord/forfatter). (2016). *Barn og unge i psykoterapi Bind 2: Bd. Bind 2* (Haavind & H. Øvreeide, Red.; 2. utg.). Gyldendal Akademisk. Kapittel 5 - 9 - (126 sider) Andre kapitler kan være del av obligatorisk/anbefalt pensum i en eller flere av underkategoriene

Anbefalt generell litteratur

Statens helsetilsyn (Red.). (1999). *ICD-10 : psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser : kliniske beskrivelser og diagnostiske retningslinjer*. Universitetsforl.

Jacobsen. (2010). *Emosjonsregulering og oppmerksomhet: grunnfenomener i terapi med barn og unge* (Svendsen, Red.). Fagbokforlaget.

Brandtzæg et al. (2011). *Tilknytningsbasert terapi*.

Morgan. (2000). *What is narrative therapy?*

ADHD hos barn og unge - Obligatorisk pensum (70 sider)

Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD). (2018). I Mash & D. A. Wolfe, *Abnormal Child Psychology*. Cengage. kapittel 8 (40 sider)

Faraone, Banaschewski, T., Coghill, D., Zheng, Y., Biederman, J., Bellgrove, M. ., Buitelaar,

J. ., Franke, B., Schellekens, A. F. ., Scheres, A. P. ., Glind, G. van de, Walitza, S., & Wang, Y. (2021). The World Federation of ADHD International Consensus Statement: 208 evidence-based conclusions about the disorder. *Neuroscience and biobehavioral reviews*, 789–818.

ADHD hos barn og unge - Anbefalt pensum

Franke, Michelini, G., Asherson, P., Banaschewski, T., Bilbow, A., Buitelaar, J. K., Cormand, B., Faraone, S. V., Ginsberg, Y., Haavik, J., Kuntsi, J., Larsson, H., Lesch, K.-P., Ramos-Quiroga, J. A., Réthelyi, J. M., Ribases, M., & Reif, A. (2018). Live fast, die young? A review on the developmental trajectories of ADHD across the lifespan. *European neuropsychopharmacology*, 28(10), 1059–1088.

Young, Adamo, N., Ásgeirsdóttir, B. B., Branney, P., Beckett, M., Colley, W., Cubbin, S., Deeley, Q., Farrag, E., Gudjonsson, G., Hill, P., Hollingdale, J., Kilic, O., Lloyd, T., Mason, P., Paliokosta, E., Perecherla, S., Sedgwick, J., Skirrow, C., ... Woodhouse, E. (2020). Females with ADHD: An expert consensus statement taking a lifespan approach providing guidance for the identification and treatment of attention-deficit/ hyperactivity disorder in girls and women. *BMC psychiatry*, 20(1), 404–404.

Banaschewski, Becker, K., Doepfner, M., Holtmann, M., Roesler, M., & Romanos, M. (2017). Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. *Deutsches Ärzteblatt international*, 114(9), 149–159.

Posner, Polanczyk, G. V., & Sonuga-Barke, E. (2020). Attention-deficit hyperactivity disorder. *The Lancet (British edition)*, 395(10222), 450–462. Schei, Nøvik, T. S., Thomsen, P. H., Lydersen, S., Indredavik, M. S., & Jozefiak, T. (2018). What Predicts a Good Adolescent to Adult Transition in ADHD? The Role of Self-Reported Resilience. *Journal of attention disorders*, 22(6), 547–560

ADHD Nasjonal faglig retningslinje. (u.å.).

<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/adhd>

Nøvik, Haugan, A.-L. J., Lydersen, S., Thomsen, P. H., Young, S., & Sund, A. M. (2020). Cognitive-behavioural group therapy for adolescents with ADHD: study protocol for a randomised controlled trial. *BMJ open*, 10(3), e032839–e032839.

Angstlidelser og behandling av angst hos barn og unge - Obligatorisk pensum (69 sider)

Kristin martinsen. (2021). Kognitiv terapi ved angst hos barn. I Martinsen & R. Hagen (Red.), *Håndbok i kognitiv atferdsterapi i behandling av barn og unge* (2. utgave, s. 484 sider). Gyldendal. Kap. 4 og 5 (69 sider)

Angstlidelser og behandling av angst hos barn og unge - Anbefalt pensum

Raggi. (2018). *Exposure therapy for treating anxiety in children and adolescents : a comprehensive guide* (Samson, J. W. Felton, H. R. Loffredo, & L. H. Berghorst, Red.). New

Harbinger Publications Inc.

Kendall. (2006b). *Mestringskatten (Coping Cat) : terapeutmanual : kognitiv adferdsterapi for barn med angst* (Martinsen & S.-P. Neumer, Red.). Universitetsforl.

Kendall. (2008). *Mestringskatten (Coping Cat) terapeutmanual : kognitiv adferdsterapi for barn med angst Gruppemanual*. Universitetsforl.

Kendall. (2006a). *Mestringskatten (Coping Cat) terapeutmanual : kognitiv adferdsterapi for barn med angst Arbeidsbok*. Universitetsforl.

Mestringskatten (Coping Cat) (program) (Red.). (2010). *Mestringskassen : KAT-verktøy for terapeutisk arbeid med barn og unge = Coping kit*.

Atferdsvansker - Obligatorisk pensum (61 sider)

Apeland. (2016). Endres foreldrene endres barnet - Parent Management Training - Oregonmodellen. I Haavind & H. Øvreeide, *Barn og unge i psykoterapi - bind 2* (Bd. 2016, s. 30–54). Gyldendal akademisk.

Mauseth. (2016). Den unges plass og betydning i Multisystemisk behandling av alvorlige atferdsforstyrrelser. I Haavind & H. Øvreeide (Red.), *Barn og unge i psykoterapi - Bind 1: Bd. Bind 1* (2. utg., s. 227–257). Gyldendal Akademisk.

Bjørseth, & Wormdal, A. K. (2005). Parent-Child Interaction Therapy - Med terapeuten på øret. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 42, 693–699.

Atferdsvansker - Anbefalt pensum

ALAN E. KAZDIN. (2000). Therapeutic Changes in Children, Parents, and Families Resulting From Treatment of Children With Conduct Problems. *J. Am. Acad. Child Adolesc. Psychiatry*, 4, 414–420.

Kaminski, & Boyle, C. L. (u.å.). A meta-analytic review of components associated with parent training program effectiveness. *J Abnorm Child Psychology*, 36(4), 567–589.

Dagfinn Mørkrid Thøgersen. (2021). Kognitiv atferdsterapi ved atferdsforstyrrelser hos ungdom. I Martinsen & R. Hagen (Red.), *Håndbok i kognitiv atferdsterapi i behandling av barn og unge* (2. utgave, s. 484 sider). Gyldendal. Kapittel 7

Conduct Problems. (2018). I Mash & D. A. Wolfe, *Abnormal Child Psychology*. Cengage. Kapittel 9

Barnevern - Obligatorisk pensum (54 sider)

Kvello. (2010a). *Barn i Risiko: Kapittel 7: Barn som blir utsatt for omsorgssvikt*.

Kvello. (2010b). *Barn i risiko: Kapittel 9: Barn som utsettes for fysisk avstraffelse, mishandling og vold.*

Barnevern - Anbefalt litteratur

Ruth Gilbert, C. S. W. (2009). Series Child Maltreatment 1 Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries. www.thelancet.com Vol.

Ruth Gilbert, A. K. (2009). *Child Maltreatment 2 Recognising and responding to child maltreatment.*

Kloppen, Maehle, M., Kvello, Ø., Haugland, S., & Breivik, K. (2015). Prevalence of Intrafamilial Child Maltreatment in the Nordic countries: A Review: Prevalence of Intrafamilial Child Maltreatment. *Child abuse review (Chichester, England : 1992)*, 24(1), 51–66.

Hein, & Monk, C. S. (2017). Research Review: Neural response to threat in children, adolescents, and adults after child maltreatment – a quantitative meta-analysis. *Journal of child psychology and psychiatry*, 58(3), 222–230.

Agorastos, Pervanidou, P., Chrousos, G. P., & Baker, D. G. (2019). Developmental trajectories of early life stress and trauma: A narrative review on neurobiological aspects beyond stress system dysregulation. *Frontiers in psychiatry*, 10, 118–118.

Fry, Fang, X., Elliott, S., Casey, T., Zheng, X., Li, J., Florian, L., & McCluskey, G. (2018). The relationships between violence in childhood and educational outcomes: A global systematic review and meta-analysis. *Child abuse & neglect*, 75, 6–28.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.06.021>

Norman, Byambaa, M., De, R., Butchart, A., Scott, J., & Vos, T. (2012). The Long-Term Health Consequences of Child Physical Abuse, Emotional Abuse, and Neglect: A Systematic Review and Meta-Analysis. *PLoS medicine*, 9(11), e1001349–e1001349.

Depresjon, selvmord og selvskading - Obligatorisk pensum (85 sider)

Annelise Fredriksen. (2021). Kognitiv atferdsterapi ved depresjon. I Martinsen & R. Hagen (Red.), *Håndbok i kognitiv atferdsterapi i behandling av barn og unge* (2. utgave, s. 484 sider). Gyldendal. Kapittel 6

Mufson. (2006). *Interpersonal Psychotherapy for depressed adolescents (IPT-A): An overview.*

Jeffrey A. Bridge. (2006). Adolescent suicide and suicidal behavior. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 60, 372–394.

Matthew K. Nock Mitchell J. Prinstein. (2005). Contextual Features and Behavioral Functions of Self-Mutilation Among Adolescents. *Journal of Abnormal Psychology*, 114, 140–146.

Barbara Stanley, Gregory K. Brown, P., Lisa A. Brenner, P., Hanga C. Galfalvy, P., Glenn W. Currier, M., Kerry L. Knox, P., Sadia R. Chaudhury, P., Ashley L. Bush, M., & Kelly L. Green, P. (2018). Comparison of the Safety Planning Intervention With Follow-up vs Usual Care of Suicidal Patients Treated in the Emergency Department. *JAMA Psychiatry*, 75, 894–900.

Depresjon, selvmord og selvskading - Anbefalt pensum

Sosial og helsedirektoratet. (2008). *Nasjonale retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk helsevern*.

Cusimano, & Sameem, M. (2011). The effectiveness of middle and high school-based suicide prevention programmes for adolescents: a systematic review. *Injury prevention*, 17(1), 43–49.

Miller. (2007). *Dialectical behavior therapy with suicidal adolescents* (Rathus & M. M. Linehan, Red.). Guilford Press.

Familieterapi - Obligatorisk pensum (116 s)

Johnsen. (2012a). *Lærebok i familieterapi* (Torsteinsson, Red.). Universitetsforl

Familieterapi - Anbefalt pensu

Minuchin. (2010). *Vurdering af familier og par : fra symptom til system - en firetrinnsmodell i to sessioner* (Nichols & W.-Y. Lee, Red.). Dansk psykologisk forl.

Samoilow, & Gran, S. (2017). Emosjonsfokuset parterapi. I Ness (Red.), *Håndbok i parterapi* (s. 385–393). Fagbokforl.

Watzlawick. (1974). *Change : principles of problem formation and problem resolution* (Weakland & R. Fisch, Red.). Norton.

Nilsson, Syverstad, A., & Torsteinsson, V. W. (2016). Jo flere vi er sammen - Flerfamilieterapi - hva er det? I Haavind & H. Øvreide (Red.), *Barn og unge i psykoterapi Bind 1: Bd. Bind 1* (2. utg., s. 302 s.). Gyldendal Akademisk.

Johnsen. (2012b). *Lærebok i familieterapi* (Torsteinsson, Red.). Universitetsforl.

Foreldrefokusert arbeid med barn - Obligatorisk pensum (42 sider)

Hafstad, & Øvreide. (2011). *Utviklingsstøtte. Foreldrefokusert arbeid med barn*.

Foreldrefokusert arbeid med barn - Anbefalt pensu

Hanna. (2007). *The practice of family therapy : key elements across models* (4th ed.). Brooks/Cole Cengage learning.

Hafstad. (2011). *Utviklingsstøtte : foreldrefokusert arbeid med barn* (Øvreeide, Red.). Høyskoleforl.

Førstelinjearbeid og forebygging - Obligatorisk litteratur (119 sider)

Imenes. (2018a). *Allmennpsykologi : psykisk helsehjelp i kommunen*. Gyldendal.

Havik. (2016). Skolevegning. I Bru, E. C. Idsøe, & K. Øverland (Red.), *Psykisk helse i skolen* (s. 93–105). Universitetsforl.

Førstelinjearbeid og forebygging - Anbefalt litteratur

Imenes. (2018b). *Allmennpsykologi : psykisk helsehjelp i kommunen*. Gyldendal.

Joseph A. Durlak Roger P. Weissberg Allison B. Dymnicki and Rebecca D. Taylor Kriston B. Schellinger. (2011). *The Impact of Enhancing Students' Social and Emotional Learning: A Meta-Analysis of School-Based Universal Interventions*.

Olweus, & Limber, S. P. (2010). Bullying in School: Evaluation and Dissemination of the Olweus Bullying Prevention Program. *American journal of orthopsychiatry*, 80(1), 124–134.

Psykodynamiske metoder for barn og unge - Obligatorisk pensum (110 sider)

Unni Tanum Johns (1948-) (redaktør/forfatter). (2021a). *Lek og kreativitet : i psykoterapi med barn og ungdom* (Johns, A. F. Landmark, & L. I. Stänicke, Red.; 1. utgave). Gyldendal

Landmark. (2021). *Psykodynamisk terapi for barn* (Landmark, Red.; 1. utgave). Gyldendal

Psykodynamiske metoder for barn og unge - Anbefalt litteratur

Johns. (2016). *Håndbok i tidsavgrenset intersubjektiv barneterapi (TIB) : kunnskapsgrunnlag, behandlingsprinsipper og eksempler* (Svendsen, Red.). Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke.
Unni Tanum Johns (1948-) (redaktør/forfatter). (2021b). *Lek og kreativitet : i psykoterapi med barn og ungdom* (Johns, A. F. Landmark, & L. I. Stänicke, Red.; 1. utgave). Gyldendal.

Fonagy, & Gergely G. (u.å.). Psychanalytic perspectives on developmental psychopathology. I D. J. Cohen & D. Cichetti (Eds.), *Developmental Psychopathology. Vol 1: Theory and method* (2nd ed., s. 701–749).

Henriette Loeffler-Stastka. (2021). The Evidence-Base for Psychodynamic Psychotherapy With Children and Adolescents: A Narrative Synthesis. *Frontiers in Psychology* / www.frontiersin.org *Psychol*, 12.

Sorg hos barn, unge og voksne - Obligatorisk pensum (41 sider)

Reinfjell et al. (2014). *Barns forståelse og tilpasning til alvorlig sykdom og død*.

Mayra Delalibera 1 Joana Presa 2 Alexandra Coelho 2 António Barbosa 2 Maria Helena Pereira Franco 3. (2015). *Family dynamics during the grieving process: a systematic literature review*.

Boelen, Lenferink, L. I. ., & Spuij, M. (2021). CBT for Prolonged Grief in Children and Adolescents: A Randomized Clinical Trial. *The American journal of psychiatry*, 178(4), 294–304.

Boelen, Spuij, M., & Lenferink, L. I. . (2019). Comparison of DSM-5 criteria for persistent complex bereavement disorder and ICD-11 criteria for prolonged grief disorder in help-seeking bereaved children. *Journal of affective disorders*, 250, 71–78.

Sorg hos barn, unge og voksne - Anbefalt pensum

Dyregrov. (2006a). Komplisert sorg: teori og behandling. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 43, 779–786.

Reinfjell. (2007). Barn og kreft: Barns tilpasning til og forståelse av alvorlig sykdom. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 44.

<https://psykologtidsskriftet.no/fagartikkel/2007/06/barn-og-kreft-barns-tilpasning-til-og-forstaelse-av-alvorlig-sykdom>

Dyregrov. (2006b). *Sorg hos barn : en håndbok for voksne* (2. utg.). Fagbokforl.

Kübler-Ross. (1997). *On children and death : how children and their parents can and do cope with death* (Kübler-Ross, Red.; 1st Touchstone edition). Simon & Schuster.

Bowlby. (2008). *Loss: sadness and depression* (Bd. 3). Vintage Digital.

Sped- og småbarn - Obligatorisk pensum (80 sider)

Sjøvold. (2020). *De minste barnas stemme : sped- og småbarn utsatt for vold og omsorgssvikt* (Furuholmen, Red.; 2. utgave). Universitetsforlaget.

Sped- og småbarn - Anbefalt pensum

Brean (Red.). (2020). *DC: 0-5 : diagnostisk klassifisering av psykisk helse og utviklingsforstyrrelser i sped- og småbarnsalderen* (1. utgave). Gyldendal.

Jacobsen, & Bjerkan, B. (2010). Tidlig samspill med spedbarn med alvorlig psykisk utviklingshemming. I Slinning, M. B. Hansen, V. Moe, & E. Smith (Red.), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse* (s. 800 s.). Gyldendal akademisk.

Moe, Lindberg, A., Grette Moe, R., & Smith, L. (2016). Tidlig hjelp og utviklingsstøtte til sped- og småbarn. I Haavind & H. Øvreeide (Red.), *Barn og unge i psykoterapi - Bind 1: Bd.*

Bind 1 (2. utg., s. 216–291). Gyldendal Akademisk.

Spiseforstyrrelser - Obligatorisk pensum (17 sider)

Dalle Grave, Eckhardt, S., Calugi, S., & Le Grange, D. (2019). A conceptual comparison of family-based treatment and enhanced cognitive behavior therapy in the treatment of adolescents with eating disorders. *Journal of eating disorders*, 7(1), 42–42.

Mairs, & Nicholls, D. (2016). Assessment and treatment of eating disorders in children and adolescents. *Archives of disease in childhood*, 101(12), 1168–1175.

Spiseforstyrrelser - Anbefalt pensum

Esther Blessitt. (2015). Family therapy for adolescent anorexia nervosa. *Current opinion in psychiatry*, 28(6), 455–460.

Dancyger, & Fornari, V. M. (2014). *Evidence Based Treatments for Eating Disorders: Children, Adolescents and Adults*. Nova Science Publishers, Incorporated.

Jamie-Lee Pennesi. (2016). A systematic review of the existing models of disordered eating: Do they inform the development of effective interventions? *Clinical Psychology Review*, 43, 175–192.

(Prof S Zipfel MD, & Prof Stephan Zipfel, S. Z. (2015). Anorexia nervosa: aetiology, assessment, and treatment. *Lancet Psychiatry*, 2(12), 1099–1111.

Ganci. (2021). *Familiebasert terapi håndbok for foreldre med barn og ungdom som strever med anoreksi* (Torsteinsson, Red.; 1. utgave). Fagbokforlaget

Baudinet, Eisler, I., Dawson, L., Simic, M., & Schmidt, U. (2021). Multi-family therapy for eating disorders: A systematic scoping review of the quantitative and qualitative findings. *The International journal of eating disorders*.

Thomas, Wons, O. B., & Eddy, K. T. (2018). Cognitive-behavioral treatment of avoidant/restrictive food intake disorder. *Current opinion in psychiatry*, 31(6), 425–430.

Loeb, Le Grange, D., & Lock, J. (2015). *Family Therapy for Adolescent Eating and Weight Disorders: New Applications* (Loeb, D. Le Grange, & J. Lock, Red.). Routledge.

Traumer, vold og seksuelle overgrep - Obligatorisk pensum (81 sider)

Tine K. Jensen. (2021). Traumefokusert kognitiv atferdsterapi for barn og unge. I Martinsen & R. Hagen (Red.), *Håndbok i kognitiv atferdsterapi i behandling av barn og unge* (2. utgave, s. 484 sider). Gyldendal.

Katy Robjant a. (2010). *The emerging evidence for Narrative Exposure Therapy: A review.*

Hailes, Yu, R., Danese, A., & Fazel, S. (2019). Long-term outcomes of childhood sexual abuse: an umbrella review. *The Lancet. Psychiatry*, 6(10), 830–839.

de Haan, Landolt, M. A., Fried, E. I., Kleinke, K., Alisic, E., Bryant, R., Salmon, K., Chen, S.-H., Liu, S.-T., Dalgleish, T., McKinnon, A., Alberici, A., Claxton, J., Diehle, J., Lindauer, R., de Roos, C., Halligan, S. L., Hiller, R., Kristensen, C. H., ... Meiser-Stedman, R. (2020). Dysfunctional posttraumatic cognitions, posttraumatic stress and depression in children and adolescents exposed to trauma: a network analysis. *Journal of child psychology and psychiatry*, 61(1), 77–87.

Mavranezouli, Megnin-Viggars, O., Daly, C., Dias, S., Stockton, S., Meiser-Stedman, R., Trickey, D., & Pilling, S. (2020). Research Review: Psychological and psychosocial treatments for children and young people with post-traumatic stress disorder: a network meta-analysis. *Journal of child psychology and psychiatry*, 61(1), 18–29.

Nordanger D, & Braarud HC. (2014). Regulering som nøkkelbegrep og toleranse-vinduet som modell i en ny traumepsykologi. *Tidsskrift for norsk psykologforening*, 51(7), 530–536.

Traumer, vold og seksuelle overgrep - Anbefalt pensum

Blindheim. (2011). *Kronisk traumatiserte barn.*

Dyregrov. (2000). *Barn og traumer : en håndbok for foreldre og hjelpere.* Fagbokforl.

Anstorp, Benum, K., & Jakobsen, M. (Red.). (2006). *Dissosiasjon og relasjonstraumer : integrering av det splittede jeg.* Universitetsforl.

Raundalen. (2011). Vi må snakke med barna om volden. I Steinsvåg & U. Heltne (Red.), *Barn som lever med vold i familien: grunnlag for beskyttelse og hjelp* (2011. utg., s. 174–183). Universitetsforl.

PSYPRO4602 Praktisk klinisk terapiopplæring - barn og ungdom

Kun anbefalt pensum:

Kennair, Leif Edward Ottesen: Psykoterapi, 1. utgave, 2014 (anbefalt)

McCullogh, Leigh: Treating Affect Phobia, 2003, (anbefalt)

De Wells, Adrian: Metacognitive Therapy For Anxiety, 2011, (anbefalt)

Safran, Jeremy: Negotiating the Therapeutic Alliance, 2003, (anbefalt)

Almås, Elsa: Sexologi i praksis, 2017, (anbefalt)

ICD-10 psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser

kliniske beskrivelser og diagnostiske retningslinjer, 1999, (anbefalt)

Malt, Ulrik fredrik: Lærebok i psykiatri, 2018, Anbefalt

Lambert, Michael: Bergin and Garfield's Handbook of Psychotherapy and Behavior Change, 2021, (anbefalt)

Berge, Torkil: Håndbok i kognitiv atferdsterapi, 2022 (anbefalt)

PSYPRO4603 Klinisk psykologi - voksen

Kun anbefalt pensum:

Kennair, Leif Edward Ottesen: Psykoterapi, 1. utgave, 2014 (anbefalt)

McCullogh, Leigh: Treating Affect Phobia, 2003, (anbefalt)

De Wells, Adrian: Metacognitive Theapy For Anxiety, 2011, (anbefalt)

Safran, Jeremy: Negotiating the Therapeutic Alliance, 2003, (anbefalt)

Almås, Elsa: Sexologi i praksis, 2017, (anbefalt)

ICD-10 psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser

kliniske beskrivelser og diagnostiske retningslinjer, 1999, (anbefalt)

Malt, Ulrik fredrik: Lærebok i psykiatri, 2018, Anbefalt

Lambert, Michael: Bergin and Garfield's Handbook of Psychotherapy and Behavior Change, 2021, (anbefalt)

Berge, Torkil: Håndbok i kognitiv atferdsterapi, 2022 (anbefalt)

PSYPRO4605 Klinisk nevropsykologi

Hestad, Knut: Klinisk nevropsykologi, 2010, (anbefalt)

Urnes, Anne-Grethe, 2018 (anbefalt)

